

Huvudman

Stiftelsen Waldorfpedagogik i Vreta Kloster
Organisationsnummer 822002-7596
info@bjorkofriskola.se

Ärendet

Tillsyn av Björkö friskola med Stiftelsen Waldorfpedagogik i Vreta kloster som huvudman, nu fråga om uppföljning av beslut den 14 juni 2022

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2022 genomfört en tematisk tillsyn av Björkö friskola.

Skolinspektionen har den 14 juni 2022 beslutat att förelägga Stiftelsen Waldorfpedagogik i Vreta Kloster att senast den 21 november 2022 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser och kränkande behandling.

Stiftelsen Waldorfpedagogik i Vreta Kloster har den 21 november 2022 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Den 19 december 2022 inkom Stiftelsen Waldorfpedagogik i Vreta Kloster med begärd komplettering.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Stiftelsen Waldorfpedagogik i Vreta Kloster har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Områden med avhjälpna brister

Undervisning utifrån läroplanen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektioner bedömde att skolan inte uppfyllde läroplanens krav när det gäller att ge eleverna i lågstadiet möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. Tillsynen visade att digitala verktyg inte användes i årskurserna 1-3.

Av huvudmannens skriftliga redovisning framgår att digital utrustning har köpts in och att personalen, under augusti 2022, har kompetensutvecklats gällande användning av digitala program och applikationer (s.k. appar). En redan påbörjad digitaliseringsplan har vidareutvecklats och utformats av kollegiet under augusti 2022. Av digitaliseringsplanen som Skolinspektionen har tagit del av framgår vilka ämnen och projekt som eleverna i lågstadiet ska genomföra för att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. Av inskickad komplettering framgår beskrivning av olika projekt. Bland annat har eleverna i åk 1 i naturorienterande- och samhällsorienterande ämnen utvecklat sin förmåga att använda digitala verktyg genom att söka fakta. Eleverna har vidare fått använda ett digitalt dokumentprogram och skrivit texter inom ramen för ämnet svenska. Elever i årskurs 2 har sökt information med hjälp av digitala verktyg samt fotograferat i ett projekt inom naturvetenskap och teknik. Vidare har eleverna fått spela spelet tangentbordsträning för att träna på fingersättning vid datorskrivande. I årskurs 3 har eleverna bland annat samtalat kring och återberättat utflykter eller studiebesök utifrån foton som eleverna själva har tagit. Eleverna i årskurs 3 har även skrivit sammanfattningar med hjälp av digitala verktyg.

Rättslig reglering

Av läroplanen framgår att skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. (Lgr11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag). Vidare framgår av läroplanen att läraren ska organisera arbetet så att eleven får använda digitala verktyg på ett sätt som främjar kunskapsutveckling (Lgr11, 2.2 Kunskaper).

Av kursplanerna i flera ämnen framgår hur elever ska få kunskap om och använda digitala verktyg i årskurserna 1-3 (Lgr 11, 5.1 Bild, 5.5 Matematik, 5.9 Biologi, 5.10

Fysik, 5.11 Kemi, 5.12 Geografi, 5.13 Historia, 5.14 Religionskunskap, 5.15 Samhällskunskap, 5.18 Svenska, 5.19 Svenska som andraspråk och 5.21 Teknik).

Av kursplanerna i ämnena bild, samhällskunskap och svenska framgår exempelvis följande.

I ämnet bild ska eleverna genom undervisningen ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att skapa bilder med digitala och hantverksmässiga tekniker och verktyg samt med olika material. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla fotografering och överföring av bilder med hjälp av datorprogram (Lgr11, 5.1 Bild).

I ämnet samhällskunskap framgår att undervisningen ska ge eleverna möjlighet att förstå digitaliseringens betydelse för samhällsutvecklingen och för den personliga integriteten. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla hur man kan värdera och bearbeta källor och information, såväl med som utan digitala verktyg (Lgr11, 5.15 Samhällskunskap).

I ämnet svenska framgår att eleverna ska ges möjligheter att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla handstil och att skriva med digitala verktyg samt informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbplatser för barn samt via sökmotorer på internet (Lgr11, 5.18 Svensk

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde att huvudmannen och rektorn inte säkerställt att eleverna fick sin garanterade undervisningstid. Av utredningen framgick att rektorn beslutat om timplanen men att hon inte följt upp denna i årskurserna 1-5. Av skolans timplan framgick även att det fanns avvikelser från timplanen för grundskolan som innebar att eleverna fick för lite undervisningstid i vissa ämnen. I ämnet idrott och hälsa på låg- och mellanstadiet hade skolan kompenserat bortfallet av undervisningstid med undervisning i eurytmi.

Skolinspektionen konstaterade även att skolan inte undervisade i eurytmi i enlighet med godkännandet från Skolverket. Av Skolverkets beslut framgår att huvudman-

nen har godkänt att vid Björkö Friskola bedriva undervisning i eurytmi för årskurserna 1-4. Av utredningen framgick att elever i förskoleklassen och fler årskurser än årskurserna 1-4 undervisades i eurytmi.

Skolinspektionen konstaterar vidare att huvudmannen inte beslutat om skolans timplaner. Av skolförordningen framgår att huvudmannen efter förslag av rektorn ska besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna. Av utredningen framgår att rektorn har beslutat om skolans timplaner.

Av huvudmannens skriftliga redovisning framgår att skolans timplan har justerats så att den överensstämmer med Skolverkets stadiindelade timplan. Skolan har en arbetsprocess som innebär att timplanen fastställs och att tiden fördelas i löpande lektioner och morgonperioder. Av inskickade timplaner som Skolinspektionen har tagit del av framgår att eurytmi inte längre undervisas i förskoleklass, samt att eleverna i låg- och mellanstadiet får sin garanterade undervisningstid i ämnet idrott och hälsa.

Av redovisningen framgår också att huvudmannen har fattat beslut om skolans timplaner efter att rektorn fastställt timplanen och att arbetsprocessen följs upp av kollegiet och huvudmannen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan) (10 kap. 5 § skollagen). Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen (9 kap. 3 § skolförordningen).

Av timplan för grundskolan framgår att 600 timmer av den totala undervisningstiden i grundskolan får användas till skolans val. Vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik får dock inte minskas (bilaga 1 till skolförordningen).

Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Skolverket har godkänt en plan för undervisningen (10 kap. 4 § skollagen). Skolverket ska godkänna en plan för undervisning i lokalt tillval om den, bland annat, till sitt innehåll och inriktning avviker från grundskolans kursplaner (9 kap. 10 § skolförordningen).

Av timplanen för grundskolan framgår hur undervisningstiden i ämnena ska fördelas på låg-, mellan- och högstadiet. Huvudmannen ska efter förslag av rektorn besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna (9 kap. 3 och 4 §§ och bilaga 1 skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde att det fanns brister i skolans arbete med garantin för tidiga stödinsatser. Av utredningen framgick även att förskollärare och lärare inte samråder med specialpedagogisk kompetens när det fanns indikationer på att en elev inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning. Vidare framgick av utredningen att förskollärare och lärare inte samråder med specialpedagogisk kompetens vid planering av extra anpassningar.

Av huvudmannens skriftliga redovisning framgår att skolan har en screeningplan som kompletterats med rutiner för när samråd med specialpedagogisk kompetens ska ske kopplat till bedömningen av materialet gällande garantin för tidiga stödinsatser. Vidare framgår att alla lärare i lågstadiet och speciallärare deltar i Skolverkets utbildningstillfällen gällande *"Läsa, skriva och räkna-"en garanti för tidiga stödinsatser*. Av inkommen begärd komplettering framgår att för de elever som befaras inte kommer att uppfylla kriterier för bedömning som minst ska uppnås, har det genomförts en särskild bedömning. Vidare framgår att det, utifrån den skilda bedömningen, fattats beslut om att ge elever extra anpassningar eller att anmäla till rektorn om utredning för särskilt stöd har gjorts. Av de klasslistor som Skolinspektionen har tagit del av finns sammanställning över elevernas resultat från kartläggningsmaterialet för förskoleklass och bedömningsstödet för årskurs 1. Utifrån resultatet på dessa framgår vilka extra anpassningar som ska ges till elever som visar indikation på att inte uppfylla kriterier för bedömning samt uppgift om vilka elever som anmälts till rektorn för utredning om särskilt stöd.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås i årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Vidare framgår att det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matema-

tik, finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav för årskurs 1 eller 3 som ska uppnås. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppnå de kunskapskrav som anges där ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar (5 §) eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd (7 §). Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna i 5 eller 7 § redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 § (3 kap. 4 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning och planering av stöd i form av extra anpassningar när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde att skolan inte uppfyller skollagens krav på anmälningskyldighet vid uppgifter om kränkande behandling. Utredningen visar att personalen inte alltid anmäler till rektorn om de får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling.

Av huvudmannens skriftliga redovisning framgår att samtliga lärare och övrig personal under förarbetsdagarna i augusti 2022 har informerats om skollagens krav gällande om en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling. Vidare framgår att trygghetsgruppen har granskat de befintliga rutinerna kring kränkningsanmälan samt utformat en årsplan där det framgår när och hur rutinerna implementeras och följs upp. Skolinspektionen har tagit del av såväl rutinen gällande anmälan om kränkande behandling samt handlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling. Av redovisningen framgår även att antalet anmälningar till rektorn och trygghetsteamet har ökat, under höstterminen 2022 har 17 kränkingsanmälningar inkommit jämfört med 13 kränkingsanmälningar under läsåret 2022/23.

Rättslig reglering

Av skollagen följer att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Av förarbetena framgår att med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker en elevs värdighet. För att säkerställa att bestämmelserna om skyldighet att utreda uppgifter om kränkande behandling och att vidta åtgärder blir tillräckligt effektiva behövs bestämmelser om anmälningsplikt för rektorer, lärare och övrig personal. Huvudmannen måste få kännedom om uppgifterna för att utredning ska kunna inledas och eventuella åtgärder vidtas. Lärare och annan personal ska ha anmälningsplikt till rektor (prop. 2009/10:165 s.331 f.).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av beslutsfattare Hans Larson.

Utredare Helena Lanver har varit föredragande i ärendet.